

bensort@aol.com

עד כמה בחירה חופשית היא באמת חופשית?*

מהי בחירה?

הבחירה היא תהליך של קבלת החלטות על ידי האדם. תהליך זה יכול להיות מודע או לא מודע, ויכול להיות מושפע מרצונות, מרגשות, ממוסכמות חברתיות, וממגוון של גורמים נוספים. בחירה חופשית היא בחירה שאינה נכפית על ידי אדם אחר, או על ידי גורמים חיצוניים, ובה אדם יכול לבחור על פי רצונו האמיתי.

השאלה האם יש בחירה חופשית היא שאלה פילוסופית ודתית, ויש הרואים בה שאלה המהותית ביותר. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האדם, ויש הרואים בה כמקורו של הרוע. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האהבה, ויש הרואים בה כמקורו של הכאב.

השאלה האם יש בחירה חופשית היא שאלה המהותית ביותר. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האדם, ויש הרואים בה כמקורו של הרוע. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האהבה, ויש הרואים בה כמקורו של הכאב.

השאלה האם יש בחירה חופשית היא שאלה המהותית ביותר. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האדם, ויש הרואים בה כמקורו של הרוע. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האהבה, ויש הרואים בה כמקורו של הכאב.

השאלה האם יש בחירה חופשית היא שאלה המהותית ביותר. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האדם, ויש הרואים בה כמקורו של הרוע. יש הרואים בחירה חופשית כמקורו של האהבה, ויש הרואים בה כמקורו של הכאב.

אינה

5

6

(" ")

נקודת הבחירה

:)

)"

"

(

(

ó

(

,)

לא

.(,)

7

" "

אחריות ושכר על התנהגות

.(

,)

) .

:

.(

"

5

] 6

[.

7

(: , ")

פסיכולוגיה ובחירה

" "

(פסיכולוגיים) "

" " ? " !

8.(

" 9"

() " "

(-) 10

מרחיבה

8

9 M. F. Basch "Psychic Determinism and Freedom of Will," *International Review of Psychoanalysis*, 1978, 5, pp. 257-264.

10

השלכות חינוכיות – תכנית לשינוי

()

[]

(: , " " ,)

6

()

12. (" , ") . 6

"מיכאל, נער שעזב את הישיבה, סיפר לי על חוויה קשה שהוא עבר: "הייתי בעיצומו של משחק פול בשעה שלוש לפנות בוקר כשלפתע שאלתי את עצמי: 'מה אני עושה פה? האם אני נהנה? אני פשוט נהנה להיות אומלל!'. למרבה הצער, בשל חוסר מודעות לנקודת הבחירה שלו הוא החליט להגיע לתפילה בכל יום. מכיוון שקבלה זו הייתה רחוקה מאוד מנקודת הבחירה שלו, היא שרדה בסך הכול שלושה ימים. חוסר ההצלחה שלו להיצמד להתחייבותו שכנע אותו עוד יותר שהוא "מקרה אבול"¹³.

האדם: לא כבול לעברו

! ?

14.

11

(

12

(" ' ; "

13

14

6 " " "

(

) . , (. / , 15 . 16 . [']) ! " " , , (" ' ' , , ? (:) 17?

על האדם להציב יעדים שהינם מעבר להישג ידו אך עדיין בטווח יכולתו.

15 *With Hearts Full of Faith* (Mesorah, 2002), (' ' 264-266). "הדרגתיות", " - " [' ' " " , "] 16 " ' (" " 17 ") " (:) :